

آقای رنه ماهو رئیس سازمان جهانی یونسکو که از شخصیت‌های برجسته فرهنگی و شاغل یکی از مهمترین مشاغل بین‌المللی است اخیراً (نوامبر ۱۹۶۳) در برابر مجمع عمومی سازمان ملل متحد نطق جامعی دربارهٔ جهاد علیه بیسوادی ایراد کرده است که از نظر اهمیت موضوع بترجمه و انتشار آن مبادرت گردید.

جهاد بزرگ بشری علیه بیسوادی

یک میلیارد و ۹۱۱ دلار هزینه مبارزه با بیسوادی است

آقای رئیس:

نخست باید از شما سپاسگزاری کنم که اجازه صحبت بمن داده‌اید و این افتخاری را که پیدا کرده‌ام تا در برابر نمایندگان ملل مختلف صحبت کنم موجب مباهات اینجانب است.

بیان اینجانب مربوط به مبارزه علیه بیسوادی است بطوریکه استحضار دارند سازمان ملل در دسامبر ۱۹۶۱ مواد مربوط باین مبارزه را تصویب کرد و برای اجرا به یونسکو ابلاغ نمود، یونسکو نیز در دوزمیننه شروع بکار کرد:

- ۱- بدو با تمام وسائل توجه کنفرانس عمومی را بمسئله از بین بردن بیسوادی در جهان معطوف داشتیم تا یک برنامه همه جانبه برای رسیدن باین هدف در تمام کشورها تنظیم شود.

- ۲- باتمام قدرت خود از مجمع عمومی سازمان ملل وهمچنین شورای عالی اقتصادی واجتماعی خواستیم که راجع بوضع کنونی بیسوادی در جهان تحقیقات لازم را بعمل آورد.

در این باب نخستین گام بررسی مشکلات و مسائلی است که یونسکو آنرا در آخرین دوره اجلاسیه خویش که در پاریس تشکیل شد بررسی نمود. (نوامبر ۱۹۶۲). در دومین دعوتی که سازمان ملل برای اجرای این طرح نمود و علت حضور من در اینجا پاسخ بآن دعوت است قرار بود نتایج کارهای خودمان را یاد آور شویم. گزارش ما ثابت میکند که تلاشها و تحقیقات ما در وضع حاضر باید مبنای اساسی داشته باشد و لذا ما اسناد و مدارکی را که یونسکو در هفده سال عمر خود بررسی نموده نشان داده ایم.

این گزارش از روی آمار دقیق و اطلاعات جامع مربوط به مبارزه بایسواد بی‌تنظیم شده و تحقیقاتی که شده است مربوط به ۱۹۵۶ بعد است و هر چه جلوتر بیاییم ارقام دقیقتر میشود لیکن اذعان میکنیم که این گزارش با همه دقتی که در تنظیم آن شده نمیتواند بی‌عیب و نقص باشد.

وقتی که ما کلمه بیسوادی را بکار میبریم باید توجه داشته باشیم که میلیونها نفر زن و مرد و بزرگ و کوچک را شامل میشود اما اجازه بفرمائید نخست در باره بیسوادی بزرگ سالان توضیحاتی بدهم. بطور یقین در حال حاضر دو پنجم جمعیت بزرگسالان جهان بیسواد هستند. در نیم قرن اخیر ۷۰۰ میلیون نفر خواندن و نوشتن نمیدانستند و از نظر جغرافیائی مناطق اصلی بیسوادی همان کشورهای توسعه نیافته است که همه بخوبی آنها را میشناسیم.

در سال ۱۹۶۰ در کشورهای افریقائی، آسیائی و آمریکای لاتین جمعاً ۲۰۶ میلیون نفر کودک بایستی بمدرسه میرفتند لیکن فقط ۱۱۰ میلیون نفر یعنی قریب ۵۵ درصد آنها بمدرسه رفته‌اند و بین اینعده نیز گروهی بعلت عدم وسائل یعنی نداشتن مدرسه، معلم و کتاب تحصیل را ترك گفته‌اند.

در حال حاضر همه ساله بین ۲۰ تا ۲۵ میلیون نفر بیسواد بتعداد بیسوادان جهان افزوده میشود. این سایه ترسناک جهل است که بر جهان مستولی شده. اما باید تلاش کرد و آنرا از بین برد.

آیا در این زمینه کاری نمیتوان کرد؟ چرا کارهای زیادی میتوان انجام داد.

تلاش و کمک سازمانهای خصوصی و دولتی در این زمینه بسیار مؤثر است .
برنامه‌هایی را که ما تنظیم کرده‌ایم نشان میدهد که چگونه جهاد علیه
بیسوادی در کشورهای مختلف ترتیب داده شده و نتایج آن چه بود است .

نتایج حاصله با کمی وسائل موجود قابل توجه و مفید میباشد ولی راضی
کننده نیست. البته همکاری صمیمانه و نظر مساعد مردم کشورها در سرعت پیشرفت
این جهاد انسانی و اجرایی طرحها و برنامه‌های فنی بسیار مؤثر بوده است اما آنچه
مایه ناراحتی شده عدم هم آهنگی بعضی سازمانهای مختلف جهانی با هم است . در
بعضی کشورها رأساً اقدام بمبارزه علیه بیسوادی کرده‌اند لیکن هنوز يك تلاش
عمومی و جهانی برای نابودی این بلای بزرگ بعمل نیامده است در صورتیکه
اجرای این برنامه وسیع مستلزم و محتاج کوشش و هم آهنگی همه مردم جهان است
و این تلاش و کوشش همگانی است که بنا بر احتی ما درین باب پایان خواهد بخشید.
- چنانکه یاد آور شدم دو موضوع در برابر ماست :

۱- بیسوادی بزرگسالان .

۲- بیسوادی کودکان .

اگر قرار باشد که ریشه بیسوادی از جهان برکنده شود باید جهاد درد
جبهه شروع شود و تعلیمات ابتدائی و اجباری تعمیم پیدا کند زیرا بدون اجرای
این برنامه - افزایش تعداد بیسوادان تازه مجال مبارزه اساسی را بمان نخواهد داد.
توصیه‌های مربوط بجهاد جهانی علیه بیسوادی بزرگسالان از یکسو و
عمومیت دادن آموزش ابتدائی که تلاش اساسی در کشورهای عضو یونسکو است از
سوی دیگر همکاری این کشورها را بایونسکو محکمتر خواهد نمود و با سواد
کردن ۳۳۰ میلیون بزرگسال بیسواد در قاره‌های آسیا ، افریقا و امریکای لاتین
برنامه اساسی یونسکو است . این بیسوادان بیشتر بین ۱۵ تا ۵۰ سال هستند و در
واقع جمعیت اساسی و نیروی فعاله انسانها بشمار میروند .

برای از بین بردن بیسوادی در این واحد بزرگ باید دولت‌ها در

کشورهائی که بیسواد بیشتر است دقیقتر عمل کنند و مسئله اساسی کوششهای ملی است زیرا آنجا که قدرت و تلاش و حمایت ملی نباشد هیچ کمک خارجی و بین المللی قادر باعمال قدرت و کسب نتیجه نیست. این تلاش ملی در بعضی کشورها هم اکنون شروع شده و ما باید از این جنبشها و کوششها جداً حمایت کنیم. ما امیدواریم تلاشهای ملی که هفتاد و پنج درصد کوششهای ضروری را در جهاد علیه بیسوادی تشکیل میدهد تقویت شود و بخصوص جنبه مالی موضوع در نظر گرفته شود. یونسکو نیز وسائل ضروری را در اختیار این کشورها خواهد گذاشت و کمکهائی خواهد نمود که اثر واقعی داشته و جنبه کمکهائی بین المللی داشته باشد.

کمکهائی بین المللی باید بر اساس احتیاج کشورها و تلاشهای آنها در راه مبارزه با بیسوادی تنظیم گردد. ما پس از بررسیهای کامل باین نتیجه رسیده ایم که برای باسواد کردن یکفرد نسبت بمناطق گوناگون حداقل بین ۵ دلار و ۲۵ سنت تا هفت دلار و نیم مخارج تعلق میگیرد. این مخارج با رقم ۳۳۰ میلیون بزرگسال بیسواد درست معادل یک میلیارد و ۹۱۱ میلیون دلار بودجه لازم دارد. و همانطور که قبلاً اشاره کردم چون ۷۵ درصد این کمک را باید دولتهای ذینفع تقبل کنند لذا این دولتها باید یک میلیارد و ۴۳۳ میلیون دلار تحمل نمایند.

البته در اینجا یک سؤال پیش میآید و آن اینست که اگر کشورهای ذینفع در اجرای این برنامه تحمل پرداخت هزینهها را نداشته باشند چه باید کرد؟

ما بوسیله کارشناسان خود بررسی کرده ایم که اجرای این طرح ارتباطی بوضع اقتصادی و قدرت و ضعف کشورها و عقب ماندگی آنها ندارد. من پیش بینی کرده ام که فقط ۱۴ درصد از نفع تولیدات خام ملی کشورهای مورد بحث (در سال ۱۹۶۱) کافی است و گمان نمیکنم که این رقم سنگین باشد و اثر محسوسی در اقتصاد این کشورها داشته باشد. چنانکه در سال ۱۹۶۲ در شهر توکیو کنفرانس مهمی در این زمینه تشکیل شد و طبق تحقیقات اساسی مسلم گردید که برای توسعه امور تعلیم و تربیت در آسیا حتی میتوان ۴ تا ۵ درصد محصولات خام ملی را تا سال ۱۹۸۰ مصرف نمود. ملاحظه فرمائید این رقم با رقم ۱۴ درصد که من بآن اشاره کردم

بسیار تفاوت دارد.

بهر حال اگر کشورهای ذینفع طرح ما را بمرحله اجرا درآورند تردیدی نخواهم داشت که برنامه‌های فعلی ما در امر آموزش و پرورش به نتیجه مطلوب منتهی خواهد گردید و پس از چند سال که این کشورها در امر تعلیم و تربیت پیشرفت نمودند در مسائل اقتصادی نیز توفیق بیشتری خواهند یافت و درآمد سرانده آنها افزایش خواهد پذیرفت. و اما درباره کمک خارجی که يك چهارم مجموع مخارج خواهد بود صحبتی بکنیم:

من میپرسم آیا تحمل این هزینه برای حسن روابط و استحکام نیروی انسانی زیاد است؟ آیا این مخارج به چه مصرفی میرسد؟

رقم چهارصد و سی میلیون دلار برای با سواد نمودن ۳۳۰ میلیون بیسواد بزرگسال رقمی است که من از سازمان ملل درخواست میکنم و با این مبلغ برای با سواد کردن هر نفر فقط يك دلارونیم سازمان ملل کمک خواهد نمود.

کدام انسانی است که باین درخواست من پاسخ رد بدهد؟

ما میخواهیم ۳۳۰ میلیون انسان را از تنگنای جهل و تاریکی نجات دهیم و دریچه آرزوها را بروی چشمان بی نور آنها باز نمائیم.

برای این کمک دو جانبه، یعنی کمک ملتها و کمک سازمان ملل متحد و برای با سواد کردن این ۳۳۰ میلیون نفر اگر فکری نکنیم در آینده ناچار خواهیم بود رقمی معادل ۵ میلیارد و چهارصد میلیون دلار تخصیص دهیم زیرا هر سال چنانکه گفتیم بر تعداد بیسوادان جهان از ۲۰ تا ۲۵ میلیون نفر اضافه میشود و این رقم در ده سال آینده به ۲۵۰ میلیون نفر خواهد رسید.

در هر حال من امیدوارم که در آینده افسوس نخوریم که سازمان یونسکو تلاش خویش را در راه مبارزه با جهل ناتمام گذاشته است ما کوشش لازم را بکار خواهیم برد و امیدواریم هر سال بتوانیم رقم بیسوادان جهان را کم کنیم و در نجات اساسی بشر کوشش نمائیم.

جناب آقای رئیس: یونسکو تلاش میکند که در مبارزه علیه بیسوادی با روشی که بعرض رسید اقدام کند و من امیدوارم آن مقام نیز در این جهاد بزرگ بشری ما را یاری کنند. ما با روابط بین‌المللی خود و با سازمانهای وابسته بخویش چه در کادر ملی و چه در کادر دولتی صدها میلیون انسان اعم از زن و مرد، کوچک و بزرگ را بانتظار اجرای برنامه‌های فرهنگی خویش نگاه داشته‌ایم. ما برای آنکه واقعیت اعلامیه جهانی حقوق بشر را بآنان بشناسانیم نخست باید بآنان خواندن و نوشتن بیاموزیم. اینست آن عدالت واقعی که ما برای توسعه آن می‌کوشیم و اینست آن راه واقعی که در توسعه اقتصاد و فرهنگ بشری و اخلاق و عدالت و حقیقت می‌پوئیم و بالاخره ما با این روش صلح را مستحکم خواهیم نمود. صلحی که بنای آن اجتماعی، اقتصادی، بین‌المللی و در شرایط متساوی برای انسانها باشد.

پیشرفت‌های عظیم انسانی در علوم نشان داده است که ما باید بشریت را بیشتر راهنمایی کنیم و افق نامفهومی را که بر روی گذشتگان همیشه سایه افکنده بود روشن نماییم و امنیت واقعی را توسعه داده و از عدم برابری احتراز کنیم. اینست گزارش و نظریات من درباره آموزش و پرورش که رکن اساسی تحکیم صلح جهانی بشمار میرود و حکومت‌های شما باید با اهمیت و ارزش این مسائل آگاهی یابند.

آیا ما خواهیم توانست باین آرزوها جامه عمل بپوشانیم؟ در حقیقت پاسخ باین سؤال همکاری صمیمانه ایست که شما علیه فقر و گرسنگی - بیسوادی و جهالت خواهید نمود. فقری که همیشه با بیعدالتی همراه بوده است و همیشه ملت‌های توسعه نیافته را برای سقوط آماده ساخته است. این يك واقعیتی است که ما باید درك کنیم، بفهمیم، عمل کنیم و آثار تلخ آنرا شجاعانه ازین بپریم.